

Magnus Svenkvist hade svårt med spriten, dessutom slog han såväl fru som barn. När prästen kom för att tala honom till rätta blev Svenkvist så vred att han bestämde sig för att ta livet av honom.

Första försöket misslyckades. Liksom andra. Men tredje gången gick det. Svenkvist sköt ihjäl prästen på vägen mellan Dannike och Länghem. Det var den 24 juli 1827.

Magnus Svenkvist fängslades och fördes senare till galgbacken i Svenljunga där bödeln först högg av en hand, sedan en fot, för att till slut avrätta mördaren genom att skilja huvudet från kroppen.

Så kunde Magnus Svenkvist ha slutat sina dagar. Men en kväll i slutet av september, på dagen 184 år och två månader efter mordet, får Magnus Svenkvist liv igen i fängelsehålan på Torpa stenhus där han en gång slogs i bojor.

En kvinna, vitsminkad med svartsotade ögon, står vid fängelsehålan ena kortsida. Hon har precis avslutat berättelsen om Svenkvist och prästen och nu säger hon:

– När ni åker härifrån i kväll får jag be er att vara försiktiga. Om ni kör över bron och ser en skepnad med blodig hals, stäng dörrar och fönster, veva inte ner rutan och ta i honom för ni vill

vid Linnéuniversitetet i Växjö, arbetar just nu med en bok om monstrets idéhistoria. För ett par år sedan blev hon klar med sin avhandling, som handlade om vampyrer. Nu är det dags att ta sig an spöken och andra väsen.

– Det har varit en vampyrhype under ett par år. Men det senaste året har det blivit ett ökat intresse för spöken. Det finns flera studier som visar på en ökad tro på det övernaturliga, säger Anna Höglund.

En vanlig uppfattning är att det främst är lågutbildade som tror. Det stämmer inte, menar Anna Höglund. Visserligen finns en liten skillnad mellan låg- och högutbildade kvinnor, men annars återfinns spöketron i alla klasser.

Enligt Anna Höglund innebär sekelskiftet ett uppsving för tron på spöken. Så var det när 1700-talet övergick till 1800-tal, och sekelskiftet 1800-1900 innebar en boom för tron på det övernaturliga.

– Nu har vi relativt nyligen haft ett sekelskifte. Kanske kan man se det som en reaktion mot ett vetenskapligt århundrade. Det tråkiga vetenskapliga samhället föder en längtan efter någonting annat, säger Anna Höglund.

Sara Dupplis, forskare i religionspsykologi vid Åbo Akademi, kallar tron på spöken för en trosuppfattning. Förra året gav hon ut en veten-

skaplig bok med titeln Hemsökta platser. Fast Sara Dupplis har gett fenomenet en mer vetenskapligt klingande benämning: Platsbunden entitetkontinuitet.

Sedan i våras arbetar hon på sin avhandling om tron på spöken inom vården.

– Att folk upplever vad de menar är andar och väsen är vanligt på omvårdnadsrelaterade arbetsplatser, framför allt äldreboenden, säger Sara Dupplis.

Hon menar att tron på spöken alltid har funnits, men på senare tid har den vuxit sig allt starkare. En orsak är ett nytt sätt att förhålla sig till tron. Den traditionella kyrkbundna tron har ersatts av något som liknar ett smörgåsbord där

haft spöklika upplevelser. Det är knackningar i väggen, lampor som svänger eller tänds och släcks, mystiska skepnader och pistolskott som ljuder i natten.

LIKANDE BERÄTTELSE återfinns över hela landet. Och det spökar inte bara i slott och herrgårdar och gamla hus och på kyrkogårdar, utan också i nybyggda lägenheter och villor. Och, inte minst, på arbetsplatser, framför allt inom vården. Åtminstone två kommuner har anlitat ett medium för att komma tillrätta med personalens upplevelser av spöken.

Det mest beryktade spökhuset i Sverige är prästgården i Borgvattnet utanför Östersund. Huset går under namnet Spökprästgården, och har sedan 1970-talet hyrt ut ett antal sängar till dem som vill uppleva spökerierna på nära håll. Huset är populärt bland spökjägare och andra som söker bevis för att spöken existerar. För två år sedan var teamet bakom tv-programmet Ghost Hunters International på plats i prästgården, där de riggade upp kameror och annan teknisk utrustning.

Spökerna höll sig dock undan. För att få fart på aktiviteterna gick en i teamet ut i trädgården och hackade i jorden med en grep. Det sägs att ett spädbarn har begravts där, och nu skulle spökerna provoceras.

Lite senare kände en i teamet att sängen hon satt på skakade. Någon fotograferade också en ljusfläck som med lite god vilja kunde tolkas som ett utsmetat kors.

På natten vaknar de av att ytterdörren går upp, sedan stampar någon av sig i hallen.

inte ha med något elände hem. Han går på vägen och vankar fram och tillbaka och vill gärna ha tag i en annan själ för att komma vidare.

Magnus Svenkvist har blivit spöke.

Den här kvällen tjänstgör han åter på Torpa stenhus, som en av de gästar som har lockat hit det 40-tal personer som trängs längs fängelsehålan vägg.

Spökvandringen är utsäld. Som alltid.

MAN SKULLE KUNNA SÄGA om spöken som Voltaire sa om Gud. Om de inte hade funnits, hade det varit nödvändigt att uppfinna dem.

För visst är de användbara. Lägerledare och andra som hanterar barn i större och mindre grupper kan ta hjälp av dem för att skapa den där precis lagom skrämmande stämningen. Hotell har i århundranden använt spöken för att stärka varumärket. För regissörer utgör spöken förträffliga dramaturgiska medel. Förutom att dominera skräckgenren har spöken lyft fram kassasuccéer som Poltergeist, Ghost och Sjätte sinnet.

Samma sak med litteraturen. Spöken har piffat upp allt från Hamlet till barnböckerna om Laban.

Varken lägereldshistorier, spelfilmer eller romaner gör några anspråk på att berätta sanningen. Och att lyfta in ett spöke i berättelsen är knappast kontroversiellt, så länge det görs med berättarteknisk finess. Men på senare år har spökerna med allt större beslutsamhet tagit sig ut ur fiktionen och in i verkligheten. Tron på att spöken finns på riktigt har vuxit sig starkare.

Anna Höglund, doktor i litteraturvetenskap

skaplig bok med titeln Hemsökta platser. Fast Sara Dupplis har gett fenomenet en mer vetenskapligt klingande benämning: Platsbunden entitetkontinuitet.

Sedan i våras arbetar hon på sin avhandling om tron på spöken inom vården.

– Att folk upplever vad de menar är andar och väsen är vanligt på omvårdnadsrelaterade arbetsplatser, framför allt äldreboenden, säger Sara Dupplis.

Hon menar att tron på spöken alltid har funnits, men på senare tid har den vuxit sig allt starkare. En orsak är ett nytt sätt att förhålla sig till tron. Den traditionella kyrkbundna tron har ersatts av något som liknar ett smörgåsbord där

Spökvandring i Göteborg

- 1 Börshuset: Hemsökt.
- 2 Magasinsgatan 2: Varsel om död.
- 3 Kungshöjdsgränd: Mystiska tavlor.
- 4 Kvarnberget: Vålnaden på Kvarnberget.
- 5 Rosenlundsplassen: En osalig sjöman.
- 6 Hotell Eggers: Rum 397.
- 7 Haga Kyrkogata: Själamördaren.
- 8 Victoriabron/Haga Kyrkogata 27: Spöke.
- 9 Stigbergstorget: Gatenhielms ande.
- 10 Pölgatan 138: Knackningar vid midnatt.

Källa: Goteborg.com

Grafik: GP